

מאבק מעמדי וחברתי
עמ' 3

ביבי, בנט או לפיד לא שינוי ולא עתיד

קודמותיה. היא סירבה לפצות על יוקר המחיה הגובר, ודררה את מצב המורים, שיצאו בתגובה למאבק לשיפור מעמדם ושכרם.

"דווקא שר הבריאות ומנהיג מרצ ניצן הורוביץ ויו"ר רע"מ מנסור עבאס ניסו למנוע את נפילת הממשלה עד לרגע האחרון. בתום שנת שותפות עם הימין, הם נאלצים לשוב אל ציבור בוחריהם המצטמק בידיים ריקות. כמה הבטחות הפריחו לאוויר! אולם דבר לא התממש. מפלגת העבודה, מרצ ורע"מ שימשו עלה תאנה עבור ממשלה כובשת ודורסת."

מזכ"ל מק"י הדגיש כי הרשימה המשותפת הייתה "הסיעה היחידה בכנסת שעמדה במבחן: מלבד לה איש לא התנגד לכיבוש ולרמיסת זכויות אדם. חבריה וחברותיה פעלו למען קידום שוויון, צדק חברתי ושלום. לכן, גם בבחירות הקרובות תהיה הרשימה המשותפת הכתובת היחידה עבור הציבור הערבי ועבור היהודים הדמוקרטים הנאבקים באפליה ובאפרטהייד. הרשימה המשותפת היא חלופה אמיתית וצודקת מול הימין הקיצוני וגרורותיו."

יו"ר הרשימה המשותפת, ח"כ איימן עודה (חד"ש), ציין כי "הניסיון לשמר את הכיבוש גרם לנפילת הממשלה, שעשתה כל שביכולתה כדי להתעלם ממנו. סיום הכיבוש הוא האינטרס של כולנו: כל עוד הכיבוש יוסיף להתקיים לא יהיו פה לא דמוקרטיה, לא יציבות ולא שלום, שוויון וצדק חברתי."

ראש הממשלה היוצא נפתלי בנט וראש הממשלה החליפי יאיר לפיד החליטו השבוע (21.6) להוביל הצעת חוק לפיזור הכנסת. לאחר אישור ההצעה, תיכנס הרוטציה לתוקף ולפיד יכהן כראש הממשלה בממשלת המעבר. בהתייחס לפיזור הכנסת, מסר בנט לתקשורת: "אנו עומדים לפניכם היום ברגע לא קל מתוך הבנה שקיבלנו את ההחלטה הטובה לישראל" (ר' עמוד 4).

ואכן, זו ההחלטה הטובה היחידה שקיבלו הצמד בנט-לפיד בשנה שחלפה. לדברי מזכ"ל המפלגה הקומוניסטית הישראלית (מק"י), עאדל עאמר: "בנט חתם אתמול על תעודת פטירה לממשלתו – שלא נתנה סימני חיים זה שבועות ארוכים. זו הייתה הממשלה הקצרה בתולדות המדינה ואין זה מקרי. היא לא הצליחה להציב אלטרנטיבה ראויה למורשת נתניהו ההרסנית, ואף המשיכה לדבוק בדרכו."

עוד הדגיש עאמר כי "ממשלת השינוי לא שינתה דבר לטובה: היא העמיקה בהתמדה את מדיניות ההתנחלויות והכיבוש. מספר הקורבנות הפלסטינים מירי חיילי הכיבוש רק גדל, ולאחרונה נודע כי בנט גרר את האזרחים למלחמה חשאית ומיותרת נגד איראן וסוריה". עוד מסר: "הממשלה שתחלוף דגלה במדיניות קפיטליסטית ניאו-ליברלית קיצונית, שהצליחה לעשות את הלא-יאמן ועלתה על

העתיד על פי נתניהו הקטן

"נקודות מפתח לאורך ההיסטוריה מוכיחות את זכותו של העם היהודי לארץ ישראל כולה. לצערי, בתי הספר שלנו לא מלמדים את העובדות ההיסטוריות הללו. אני מקווה שכאשר יחזור הימין לשלטון, הוא יחוקק חוק שיחייב ללמד אותן".

ציוץ של יאיר נתניהו, 10.6

מאחורי הקלעים: נשק למרוקו במאות מיליונים

"מאחורי הקלעים ותוך דיסקרטיות מרבית, רוקמת ישראל עם מרוקו עסקת נשק במאות מיליוני דולר. בכירים מרוקאים מסרו כי מערכות דיגיטליות בפיתוח ישראל העניקו לממלכה יתרון צבאי במחלוקת סביב הסהרה המערבית. התעשייה הצבאית הישראלית הקימה במרוקו שני מפעלים לייצור מל"טים צבאיים ומערכת הגנה בפני טילים".

"אקונומיסט", 4.6

הלו, מוסי? בבלפור אין ראש ממשלה ואין מפגינים

"חזרנו לבלפור. באתי לכיכר צרפת בירושלים להפגנת תמיכה בממשלה. אנחנו מתכוונים להילחם עליה ולחזק אותה. אסור לאפשר למדינה ליפול בידי הכהניסטים".

ציוץ של ח"כ מוסי רז (מרצ), 12.6

חתי ישובו אנשי מרצ להפגין נגד הכיבוש?

"בזמן שהח"כית המורדת ג'ידא רינאווי זועבי עשתה את דרכה לראיונות באולפני הטלוויזיה, ארגנו פעילי מפלגתה משמרת מחאה מחוץ לביתה בנוף הגליל, ושם קראו לה כמה עשרות להתפטר. 'קולי אינו הרכוש שלך, החזירי את המנדט', נכתב באחד השלטים. המפגינים קראו לרינאווי זועבי לתת עוד הזדמנות לשיתוף הפעולה בקואליציה".

ליאור אל-חי, אתר "וויינט", 11.6

חלוקת הנטל בממלכת חולדאי

"מבט קצר בצו הארנונה המסחרית של ת"א-יפו לשנת 2022 מעלה תמונה מטרידה של הנחות הניתנות בחסות החוק, לאו דווקא למי שזקוק להן. באופן מוזר, וכאמור חוקי, גובה העירייה תשלומי ארנונה מופחתים מחברות מסחריות משגשגות. זאת אל מול דרישות ארנונה גבוהות יותר ממוסדות כמו גני ילדים ומרפאות — המגולגלות אל כתפי התושבים. הפרט הבולט ביותר הוא התשלום הנמוך הנדרש ממי שמוגדר כ'בית תוכנה'. 621 עסקים בעיר הרשומים תחת הגדרה זו משלמים ארנונה שנתי של 176 שקל למ"ר בלבד — בעוד שעבור גן ילדים, בית ספר או מוסד להשכלה גבוהה דורשת העירייה 217 שקל למ"ר במרכז העיר, לא כולל עוד 30 שקל למ"ר עבור חצר".

טלי חרותי סובר, "דה מרקר", 12.6

אמריקה! ארץ הניצול ופערי המעמדות

"פער השכר בין מנכ"לים לעובדיהם בחברות אמריקאיות התרחב בשנה שעברה. המנכ"לים השתכרו בממוצע 10.6 מיליון דולר בשנה, שעה שהשכר החציוני של העובדים עמד על פחות מ-24 אלף דולר. לפי מחקר שערך המכון ללימודי מדיניות, היחס בין שכר ממוצע של מנכ"ל לבין השכר החציוני של עובד קפץ ל-1:670 — כלומר, על כל דולר שמרוויח העובד, מקבל המנכ"ל המעסיק אותו 670 דולרים.

דומיניק רושה, "גרדיאן", 1.6

שאלת תם: למה לא למצוא דרכים לשלום?

"אלוף פיקוד העורף אורי גורדין אמר בוועידה הישראלית למוכנות העורף כי הוא צופה שבמערכה הבאה מול לבנון יהיה שיגור מסיבי של עשרות אלפי רקטות בכל יום לעבר ערי ישראל, לכל אורכה ורוחבה".

"ידיעות אחרונות", 12.6

דברים בשם אומרם

ההגדרה "מנותק" קטנה על ליברמן

"אין עלייה במחירי הדיור ואין עלייה של 30%-40% בשכירויות באף מקום בארץ, אולי חוץ משלושה רחובות בתל אביב. זה פשוט לא קיים, ובטח שלא בפריפריה. אני מדבר עם ראשי העיריות ומקבל מהם נתונים על קצב רכישת הדירות ומצב שוק השכירות".

שר האוצר אביגדור ליברמן, אתר "וואלה", 10.6

המתנחלים רגילים לכך ש"יד רוחצת יד"

"אוניברסיטת אריאל תכננה להעניק תואר ד"ר לשם כבוד לפרופ' יצחק קרייס, מנכ"ל המרכז הרפואי 'שיבא' בתל השומר, אך בשל טענות לניגוד עניינים מצד חלק מחברי הוועד המנהל — טקס הענקת הפרס כולו, שתוכנן להתקיים בסוף החודש הנוכחי, נדחה. קרייס, מנהל בית החולים הגדול בישראל, נחשב למנהל מוערך וזכה בעבר בתואר דומה מאוניברסיטת רייכמן, אך הסיבה לטענות בעניין התואר מאריאל היא שנשיא האוניברסיטה, פרופ' יהודה שינפלד, משמש גם רופא בכיר בשיבא ומנהל במרכז למחלות אוטואימוניות של בית החולים".

אדיר ינקו, אתר "וויינט", 10.6

מכתבים למערכת

תערוכה לציון יום הפליט

לרגל יום הפליט הבינלאומי שצוין ב-20 ביוני, מוזמנים קוראי "זו הדרך" לתערוכת צילומים חדשה בהפקת המוקד לפליטים ולמהגרים, "אליפלט", המרכז לקידום פליטים אפריקאים ונציבות האו"ם לפליטים. התערוכה: "להיות X חופשי", מוצגת בדיזינגוף סנטר.

את התמונות בתערוכה צילם עמנואל לאם, בן 27, מבקש מקלט מדרום סודן. עמנואל הגיע לישראל יחד עם אמו ואחיו כשהיה בן 12, לאחר מסע קשה וכשעתידי לוט בערפל. מערכת החינוך הממסדית לא השכילה לקלוט אותו כראוי, אך דווקא המסגרת הלא פורמלית של הצופים היא שנתנה לו בית.

עמנואל הפך מדריך אהוב בצופים, ומודל לחיקוי עבור חניכיו, המתמודדים גם הם עם הקשיים הנובעים מהיעדר מעמד חוקי בישראל. כיום, לאחר כשלוש שנים שבהן עבד כמדריך שכבה בביה"ס הבינלאומי בכפר הירוק, מרכז עמנואל את שבט "קהילה" שבלב תל אביב. לאחרונה, נודע לעמנואל כי בקשת המקלט שלו נדחתה, למרות עלית המקלט הברורה והמוצדקת שלו.

ד"ר איילת עוז

מנכ"לית המוקד לפליטים ולמהגרים

ניתן לשלוח מכתבים למערכת באמצעות הדוא"ל
zohaderekh@gmail.com
 או לתיבת דואר 26205 ת"א-יפו 6126102

מורות ומורים מפגינים מול בית האש הממשלה נפתלי בנט ברעננה (צילום: הסתדרות המורים)

המאבק המעמדי מוביל למחאה חברתית

לדוגמא: נהגי התחבורה הציבורית הנאבקים למען זכויותיהם מיוצגים על ידי שלושה ארגונים: כוח לעובדים (חבריו שובתים מזה שבועות ארוכים), ההסתדרות הלאומית (החלו לשבות לאחרונה) וההסתדרות הכללית (לא שובתים ולא מקיימים הפגנות). מטרת מאבקהם של נהגי התחבורה הציבורית זהות כמעט לחלוטין. נשאלת השאלה: מדוע לא מוקמת ועדה מתאמת עבור כלל עובדי התחבורה? אחדות מאבק בקרב הנהגים תאפשר לנהל מאבק משותף שסיכוייו לנצח גדולים הרבה יותר.

שאלה נוספת: מדוע מתעקשת ההסתדרות הכללית שלא לפתוח במערכה רחבה למען תוספות שכר לכלל העובדים, בשיתוף עם איגודי המורים וארגוני העובדים הנוספים? האינטרס של כלל העובדים הוא משותף. הגיעה העת לצאת למערכה כוללת, נחושה ופוליטית נגד מדיניות הממשלה המעסיקים. זה צו השעה.

אפרים דויד

עצרת המונית נגד יוקר הדיור ביולי

הזינוק במחירי הדיור וביוקר המחייה הוביל למחאה. בשבועות האחרונים החלו קבוצות צעירים להקים מאהלי מחאה ברחבי הארץ, וזאת בדומה למחאה החברתית ההמונית בקיץ 2011. הצעירים קוראים לקיים עצרת המונית בתל-אביב: "בשניים ביולי, מוצ"ש, תיערך הפגנת ענק נגד מחירי הדיור בכיכר הבימה בתל אביב. עד כה הצטרפו יותר מ-20 אלף איש", נכתב בעמוד הפייסבוק של האירוע.

"נמאס לנו לשבת על הגדר ולהשקיף מהצד" מסרו המארגנים. "לא ייתכן שאחרי למעלה משנתיים של מגיפה ומשבר כלכלי רוחבי, אנחנו צריכים לספוג עליית מחירים חסרת פרופורציה. בעבר הוכחנו כי אנחנו מסוגלים לגרום לשינוי, וכי יש לנו כוח מדהים כשאנחנו פועלים יחד. הגיע הזמן להחזיר את הכוח לידיים של האזרחים", הוסיפו. מארגני המחאה דורשים "שינוי מידי בנושא מחירי הדיור ודיור ברהשגה עבור השכבות המוחלשות". בימים האחרונים הקימו פעילים מאהלי מחאה בפרדס חנה, בבאר שבע, בחולון ובראש העין. התארגנויות נוספות מתקיימות בתל אביב, רמת גן, חדרה, הרצליה, ירושלים ואילת. נמסר כי בימים הקרובים יוקמו מאהלים בערים נוספות.

צעדי המחאה הממושכים של ההסתדרות המורים במאבקם לחידוש ההסכם הקיבוצי, שכללו שביתה השבוע, הם רק "קצה הקרחון" במערכה מעמדית נרחבת. הלחץ הציבורי עקב יוקר המחיה והמדיניות הניאו-ליברלית של "ממשלת השינוי" היוצאת ילך ויגבר בזמן הקרוב.

המאבק המעמדי מדרבן גם מחאה חברתית. בדומה לקיץ 2011, החל בשבועות האחרונים לצבור תאוצה מאבק ארצי ביוקר הדיור והמחייה (ר' ידיעה בעמוד זה). מחאה עממית זו הייתה למכת מחץ ל"ממשלת השינוי".

אלף סכסוכים, אפס הסכמים

רשימת סכסוכי העבודה הפעילים והחדשים ארוכה עד מאוד. ארגוני עובדים בישראל עומדים על זכויותיהם, ויזמו מאבקים כלל-ארציים, וביניהם - ארגון המתמחים "מרשם", ההסתדרות המורים וארגון המורים. עובדים נאבקים גם במוסדות ציבוריים ופרטיים: רכבת ישראל, תיאטרון בית לסין, אוניברסיטאות תל-אביב ובן גוריון והאוניברסיטה הפתוחה, חברת התעופה אל-על, חברת סלקום, כפרי הנוער, הרשות השנייה לטלוויזיה ולרדיו, מכון מור, המועצות האזוריות במרכז השלטון המקומי, לשכות הבריאות המחוזיות, חברות בת של "אלביט", נובולוג לוגיסטיקה, משרד החוץ (סכסוך הנמשך למעלה משנה!) ובית החולים הפרטי אסותא בתל-אביב ועוד.

למאבקים אלה נוסף מאבק הרופאים נגד האלימות בבתי החולים ובמרפאות הקהילתיות. מחאת הרופאים זכתה בתמיכתם הפעילה של האחיות, הרוקחים, המתמחים וארגון עובדי קופת החולים כללית.

לכל המאבקים מכנה משותף: עובדים ממגזרים ומתחומים שונים חשים כי חלקם בעוגת ההכנסה פוחת. זאת, שעה שיוקר המחיה שוחק את השכר הריאלי בסיועה הפעיל של ממשלת בנט-לפיד, ולשמחת בעלי ההון.

לקחי המחאה החברתית של 2011

ישנם הרואים בגל סכסוכי העבודה הגואה ובמחאה החברתית המתעוררת "שידור חוזר" של מחאת 2011 ותוצאותיה. מוקדם לקבוע האם זו תחילתה של מחאה חברתית ומעמדית נרחבת, או שמא מאבק קצר מועד שנידון להסתיים בפשרות כואבות. כך או אחרת, על ארגוני העובדים (התנועות החברתיות הגדולות בישראל) מוטלת אחריות גדולה: עליהם לקדם, לאחד ולהנהיג את המאבקים המעמדיים והחברתיים. המחאה החברתית מבטאת את העמקת הפערים הכלכליים-החברתיים בישראל, כאשר רובם המוחלט של הנאבקים הם עובדים.

עובדי רכבת ישראל הפגינו בניין ההנהלה

עובדי רכבת ישראל הפגינו השבוע (20.6) בתחומי בניין הנהלת החברה בלוד. העובדים מחו על גרירת הרגליים של ההנהלה במשא ומתן לחידוש ההסכם הקיבוצי ועל הפגיעה בשכרם. כמאתיים עובדים הגיעו למשרדי ההנהלה והפגינו מחוץ לחדר הישיבות, בו נערכה באותה שעה ישיבת הדירקטוריון. על כך מסר אתר "דבר" של הסתדרות העובדים. העובדים החריפו לאחרונה את הצעדים הארגוניים. בין הצעדים שנקטו: הפסקת עבודת חטיבת המטענים והשבתת תנועת רכבות המשא. בהסתדרות הדגישו כי הנוסעים לא ייפגעו. העובדים דורשים מהנהלת הרכבת ליישב את המחלוקת ולהעניק להם את הזכויות המגיעות להם. מנכ"ל רכבת ישראל מיכאל מייקסנר ניסה לשוחח עם העובדים המפגינים, אולם אלה דחו אותו וקראו לו להתפטר. המפגינים הבהירו כי אינם מעוניינים לשמוע את דבריו, ודרשו התקדמות במשא ומתן הקיבוצי מול נציגות העובדים וההסתדרות. יו"ר ועד עובדי הרכבת גילה אדרעי מסרה: "העובדים לא קיבלו תוספות שכר מאז תום ההסכם הקודם לפני ארבע שנים. רבים מהם אף ספגו פגיעה בשכר על רקע עבודות החשמול ושינוי שיטות העבודה בחברה".

מרצים בחיפה דורשים לאשר מחקר על הרצח בטנטורה

קבוצת מרצים וחוקרים מאוניברסיטת חיפה פנו בשבוע שעבר (16.6) לנשיא האוניברסיטה פרופ' רון רובין ולרקטור פרופ' גור אלרואי בדרישה לבחון מחדש את פסילת עבודת המחקר שהגיש תדי כ"ץ, אז סטודנט לתואר שני, ב-1998. כ"ץ חיבר עבודת תזה בנושא רצח תושבי הכפר טנטורה ב-1948. לאחר שהגיש את גרסת העבודה הראשונה, היא אושרה וקיבלה ציון גבוה. אולם לבסוף העבודה נפסלה, וכ"ץ נדרש להגיש גרסה מצונזרת.

לדברי הפונים: "תהליכי הערכת העבודות לא היו כשרים ועשו שימוש בצנזורה. חוות דעת של המעריכים החיצוניים לאוניברסיטה הובאה למועצה ללימודים מתקדמים מבלי לחשוף את זהותם. למרות שהציון הממוצע של חמשת ההערכות היה מעל לנדרש, החליטה המועצה, תחת לחץ כבד של הנהלת האוניברסיטה, לפסול גם את העבודה המתוקנת". פסילת העבודה יצרה רושם שהטענות לגבי הרג תושבים בטנטורה לאחר תום הקרב לא היו מבוססות".

עוד הוסיפו: "פסילת העבודה עוררה דיון סוער והייתה בעלת חשיבות ציבורית באשר להתמודדות החברה הישראלית עם אירועי הנכבה ב-1948. אנו מעריכים כי גניזת המחקר ממשיכה להשפיע לרעה על החברה גם בימינו. הפסילה פגמה בנכונותם של חוקרות וחוקרים לחשוף אירועים המאיימים על הדימוי שמבקשת החברה הישראלית לשמור".

לאחרונה הושלם והוקרן סרטו של הבמאי אלון שוורץ, המתעד את הרצח בטנטורה. הוא מבוסס על הקלטות של כ"ץ ועל ראיונות שערך במסגרת מחקרו. הסרט מחזק את ממצאיו של כ"ץ לפיהם תושבי הכפר נורו למוות בידי לוחמי הצבא הישראלי ב-1948.

ח"כ עודה: מחויבים לשים קץ לממשלה

יו"ר הרשימה המשותפת, ח"כ איימן עודה (חד"ש), הבהיר בשבוע שעבר (16.6) כי סיעתו תתמוך בפיזור הכנסת: "אנחנו מחויבים לסיים את דרכה של הממשלה הרעה הזאת". את הדברים אמר בוועידה לשותפות פוליטית יהודית-ערבית שערך העיתון "הארץ" עורך "הארץ" אלוף בן שאל את ח"כ עודה: "האם ההחלטה עשויה להוביל לחזרתו של נתניהו?". עודה השיב כי הוא קורא לממשלה "להפסיק לפחד מימינה ומאילת שקד, ולקדם את החוק שיאסור על נאשם בפלילים לעמוד בראשות הממשלה". עודה פנה לקהל ושאל: "רוצים ערכים נתינים? זה הכי נוח? אנחנו נמשיך לצעוד בדרך שמכבדת את הזכויות האזרחיות של היהודים ושל הערבים". בנוסף ציין כי אינו "מחפש הכל או כלום על מנת להדיח את ביבי. המלצנו בעבר על בני גנץ לראשות הממשלה". עוד הוסיף כי הרשימה המשותפת מחויבת לשותפות יהודית-ערבית, "אבל לא לשותפות עם המתנחלים שהם נגד העם שלי" (ר' שער הגיליון).

במסגרת הוועידה תקף ח"כ אחמד טיבי (תע"ל) – הרשימה המשותפת את רע"מ על בחירתם להיכנס לקואליציה בשנה שעברה: "אי אפשר לקנות אותנו בכסף. אנחנו מעוניינים לקדם אידיאולוגיה של שינוי". לדבריו, הממשלה העבירה תקציבים לחברה הערבית גם לפני הצטרפות רע"מ: "בממשלה הקודמת, אותה בלמנו כמה פעמים, העבירו מיליארדים לחברה הערבית. הצלחנו להשיג זאת מבלי להתפשר על העקרונות שלנו".

ח"כ טיבי הוסיף, כי השפעת המשותפת ניכרת גם מהאופוזיציה: "אנחנו מעבירים חוקים ויש לנו כוח להכריע בסוגיות. אין ח"כ שלא מדבר עם המשותפת - לא באופוזיציה ולא בקואליציה. אנחנו מחליטים יחד מה לקדם, ובעד אילו חוקים להצביע". עיתונאי "הארץ" ניר חסון שאל את ח"כ טיבי: "האם פקיעת תקנות החירום בגדה תגרום לרשימה המשותפת להימנע מלהצביע בעד פיזור הכנסת?". לכך השיב טיבי: "הקואליציה מתפוררת מבפנים". עוד הוסיף: "אני לא שמעתי את תומכי הממשלה הזו מגנים הריסה של בתים ערביים. כאשר יעשו זאת, הם מוזמנים לדרוש ממני דין וחשבון".

קבלו את

זו הדרך

מדי שבוע בדוא"ל

או בדואר רגיל

המעוניינים לקבל בדואר אלקטרוני, ללא תשלום, מתבקשים לשלוח

כתובת דוא"ל אל: zohaderekh@gmail.com

המעוניינים לקבל בדואר רגיל, מתבקשים לכסות את הוצאות

המשלוח באמצעות תרומה של 150 שקל בשיק לפקודת המפלה

הקומוניסטית הישראלית, ת"ד 26205 תל-אביב 6126102

את מותם כתוצאה מלחימה, ממחלות או מרעב. זכורה גם יוזמת הגירוש ב-2018, שנכלמה הודות לקמפיין ציבורי נרחב. לפני כחודשיים ניסתה שרת הפנים איילת שקד לגרש כ-400 מבקשי מקלט מקונגו, וזאת בניגוד לחוות דעתם של כל המומחים בנושא. ניסיון זה נבלם לאחרונה בבית המשפט, אך עלול להתרחש בכל רגע.

פליטים חדשים, גזענות ישנה

הגעתם של הפליטות והפליטים מאוקראינה חשפה שוב את המדיניות הגזענית של ממשלת ישראל. בפרוץ המלחמה באוקראינה, חילקה ישראל את הפליטים ממדינה זו לקבוצות: הקבוצה הראשונה הורכבה מאוקראינים זכאי חוק השבות. אלה נקלטו כעולים וקיבלו מעטפת זכויות אזרחיות המתלווה לכך. הקבוצה השנייה הורכבה מאוקראינים שהגיעו לישראל מאז פרוץ המלחמה (24.2), ונכללו תחת חוקי ההגנה הקבוצתית. אלה זכו בכמה מענים הומניטריים וביניהם המוקד 'צו השעה' של משרד הרווחה. הקבוצה השלישית כוללת אוקראינים ששהו בישראל עוד לפני פרוץ המלחמה. אלה נכללו תחת מדיניות ההגנה הקבוצתית, אך לא זכו למענה או לסיוע ממשלתי כלשהו.

המענה הממשלתי המצומצם בסיוע לפליטים האוקראינים יצר חלל, אותו מנסים למלא גופים ועמותות פרטיות. בנוסף, מערימה המדינה אינספור קשיים בירוקרטיים על חיי הפליטים. חברי קהילת הפליטים האוקראינים לא זכו באשרות עבודה, ואינם יכולים לעבוד לפרנסתם בצורה חוקית. רק בסוף חודש מאי הודיעה שרת הפנים כי משרדה ינקוט במדיניות אי-אכיפה בנוגע לאיסור ההעסקה שלהם. אולם, זאת רק כלפי אוקראינים שנכנסו לישראל לאחר פרוץ המלחמה. במקום להעניק אשרות עבודה, בוחר משרד הפנים להעלים עין מהסוגיה, ולחשוף את הפליטים האוקראינים לניצול.

הכרה בפליטות אינה מתן זכות יתר - זו חובה

פליטי אוקראינה (אלה שהגיעו לישראל לאחר פרוץ המלחמה) זכו בקבלת פנים שונה מהפליטים האריתראים והסודנים. בשונה מהם, לפליטים האוקראינים לא ניתן "כרטיס לכיוון אחד" לגינת לוינסקי. הם זכו בקבלת פנים ציבורית חמה, בטיפול ממשלתי מהיר ובסיקור תקשורתי רחב ואוהד. עם זאת, המענה הממשלתי ניתן להם על רקע לחץ ציבורי והתעניינות תקשורתית, ולא עוגן בחוק או בנוהל מסודר וקבוע. השירותים המובטחים לאזרחים האוקראינים, כמו גם משך שהייתם בישראל, תלויים בלחץ הציבורי, בעניין מצד התקשורת וברצונה הטוב של הממשלה.

המצב הנוכחי אסור שיימשך. חיי פליטים אינם הפקר. אך מדינת ישראל ממשיכה להתייחס לחיי אדם באדישות נפשעת ולמרר את חייהם של הפליטים כדי לאלץ אותם לעזוב את המדינה. השבוע, בו חל ביום הפליט הבינלאומי (20.6), יש לקרוא בצורה ברורה: על מוסדות המדינה להפסיק להתעלל בפליטים החיים בתחומיה, לבדוק את בקשות המקלט שלהם בתוך זמן סביר ובהתאם לפרקטיקות בינלאומיות מקובלות ולהעניק סוף-סוף מעמד פליט לאלה שנאלצו לברוח ממולדתם, עם כל הזכויות הנלוות לכך.

הגיע הזמן שמדינת ישראל תנסח מדיניות אי-הרחקה מקיפה, הוגנת וברורה. מדיניות זו חייבת לכלול מעטפת ברורה ושקופה של זכויות חברתיות וכלכליות למוגנים מפני הרחקה. חובה לספק לפליטים המוגנים בחוק אשרות עבודה, ביטוח רפואי, שירותים סוציאליים וגישה לחינוך. כפי שכתבה המשוררת הברזית ממוצא סומלי וורסאן שייר:

"אף לא אחת בורחת מהבית אלא אם הבית הוא לוע של כריש".

תומר שור

הפגנה בתל-אביב נגד גירוש פליטים אוקראינים, 2 במאי 2015 (צילום: אקטיביסטילס)

יום הפליט הבינלאומי כשהבית לוע כריש

כ-28,000 מבקשות ומבקשי מקלט בגירים חיים כיום בישראל - רובם מאריתריאה ומסודן. דיקטטורות אכזריות, מלחמות ורצח עם אילצו אותם לעזוב את בתיהם ואת ארצות מולדתם ולהיות פליטים. את מסע הפליטות הארוך הם עברו ברגל, דרך מדבר סיני, ורבים מהם נכלאו במחנות ועונו בידי כנופיות מבריחים. כדי להינצל, נאלצו מבקשי המקלט השבויים לשלם דמי כופר לחוטפים.

כל מבקשי המקלט שנמצאים בישראל (חלקם כבר למעלה מ-15 שנה) שוהים בה באופן חוקי מתוקף מדיניות אי-הרחקה קבוצתית. מדינת ישראל מכירה בכך שאינה יכולה לגרשם חזרה למדינות מוצאם, כיוון ששקפת סכנה ממשית לחייהם. חרף זאת, ובניגוד לכל האמנות הבינלאומיות עליהן חתומה ישראל - ביניהן אמנת הפליטים של האו"ם משנת 1951, שישאלה הייתה אחת מיוזמותיה - היא נמנעת מלהכיר בהם כפליטים: אלפי בקשות מקלט לא נבדקו, וחלקן ממתניות להכרעה שנים רבות. שיעור ההכרה בפליטות עומד בישראל על חצי אחוז בלבד מהבקשות.

חציאות יומיומית של קשיים וחוסר הכרה

קהילת הפליטים היא אחת הקבוצות המוחלשות ביותר בחברה הישראלית. חבריה שוהים במדינה מתוקף אשרה המוגדרת בחוק כ"רשיון זמני לשיבת ביקור", ואינה מקנה להם זכויות בסיסיות (לבד מהזכות שלא להיכלא). הפליטים בישראל מודרים משירותים בסיסיים כביטוח רפואי, קצבאות ביטוח לאומי ושירותים סוציאליים. הם חשופים להסתה גזענית בלתי פוסקת, סובלים מהפרדה במערכות החינוך ומנוצלים ככלי ניגוח פוליטי בידי גורמי ימין קיצוני.

הפליטים מתמרנים בין מחסומים קפקאיים וכפופים למערכת בירוקרטית אטומה שלא רואה בהם בני אנוש. מצבם הארצי מותיר אותם חשופים ליוזמות גירוש ציניות וחפזות, כגון הגירוש לדרום סודן ב-2012 - שרבים מקורבנותיו מצאו

נהגי תחבורה ציבורית המאוגדים ב"כוח לעובדים" מוחים מול קריית הממשלה בירושלים (צילום: כוח לעובדים)

ריאיון עם עו"ד איתי סבירסקי, מזכ"ל שותף ב"כוח לעובדים" שיטת ניצול העובדים באקדמיה

"ככוח לעובדים מאוגדים שישה מרצי סגל בכיר ו-14 מרצי סגל זוטרי ממוסדות שונים. בשל חוסר היציבות התעסוקתית בתחום, נאלצים מרצים רבים ללמוד בכמה מוסדות במקביל. תנאי ההעסקה משתנים ממוסד למוסד, ולעיתים הם מקבלים שכר שונה עבור הוראת אותו קורס באוניברסיטה ובמכללה ציבורית. מדוע? מפני שלא קיים כל חוק המונע מהמוסדות להשכלה גבוהה לעשות כרצונם.

לפי נתוני המל"ג, כיום לומדים במערכת ההשכלה הגבוהה יותר סטודנטים מאי פעם. המגמה של המוסדות האקדמיים (והממשלה) היא חיזוק לימודי ההנדסה והטכנולוגיה על חשבון מדעי החברה והרוח. אך לשחיקה של תחומים שלמים באקדמיה השלכות על תנאי ההעסקה של המרצים. הוות"ת והמל"ג עובדים כיום על דיגיטציה של קורסים שלמים, וחיוני לדאוג כי תהליך זה יבוצע באופן שלא יפגע בזכויות המרצים. אנחנו לא יודעים מה יעלה בגורל הקמפוסים במקרה של מעבר ללימוד מרחוק על בסיס קבוע. הרי הקמפוס משמש לא רק כמרכז פדגוגי, אלא גם כמרכז חברתי בו נפגשות אוכלוסיות שלא באות במגע בשום מקום אחר, כמו קיבוצניקים מאזור באר טוביה הלומדים עם בדואים מהדרום. המעבר ללימודים מרחוק מאיים גם לשחוק את שכר המרצים: מורים לאנגלית במכללות ציבוריות משתכרים שכר נמוך אפילו מחברי הסגל הזוטרי, וזאת כיוון שאינם מלמדים "ידע אקדמי" בהגדרת המוסדות. אנחנו טוענים מה שראוי להיות מובן מאליו - כישורי שפה הם הכרח לימודי. לכן, אנחנו דורשים שיכירו במורים לאנגלית כמרצים מן המניין.

האם כוח לעובדים מוסיף לגדול כארגון?

כשארגון כוח לעובדים קם ב-2007, שיעור העובדים המאוגדים בישראל היה נמוך, וגדל באחוזים בודדים בכל שנה. בשנה הראשונה של כוח לעובדים ראינו גידול של 1000% בחברי הארגון, וכמובן שקשה לשחזר זאת. הוועד החדש של מוסדות תרבות בעיריית ת"א, המאגד כ-3,000 עובדים ועובדות, חבר לכוח לעובדים. כללית, כוח לעובדים פועל בשלושה תחומים עיקריים: עובדי תחבורה ציבורית, עובדי חינוך, ועובדים במערכת ההשכלה הגבוהה. יש לנו תוכניות רבות לעתיד, ואנחנו מקווים להוסיף ולהרחיב את פעילותנו.

זהר אלון

"זו הדרך" ראיין השבוע את עו"ד איתי סבירסקי, מזכ"ל שותף וראש תחום מאבקי עובדים בתחום ההשכלה הגבוהה בארגון כוח לעובדים. ההסכמים הקיבוציים במוסדות האקדמיים יפתחו מחדש באוקטובר 2023, והמו"מ יתנהל על רקע העמקת המדיניות הניאו-ליברלית בהשכלה הגבוהה ועל רקע המתקפות על חופש הביטוי.

מה הביא אתכם להקים את כוח לעובדים?

"ראינו שמערכת המשפט לא מספקת מענה אמיתי עבור העובדים המנוצלים. בתוך כך, רצינו להיות חלק מארגון עובדים דמוקרטי במובן הרדיקלי ביותר, בו העובדים הם אלה שמובילים ומקדמים את מאבקם מלמטה, מהשטח".
בטור לאתר "המקום הכי חם בגיהינום" (אפריל 2022) כתב סבירסקי: "פקידי האוצר החלו מנסים לכפות מדיניות ביטחון תעסוקתי מועט לעובדים בקרב גופים סטטוטוריים, בתאגידים עירוניים ובמכללות ציבוריות. משרד האוצר מנסה לחבל בהסכמות שהושגו בין ארגוני העובדים למעסיקים בנושא מעורבות העובדים בקבלת ההחלטות במקום העבודה".
עוד כתב: "הנושא עלה לכותרות לאחר השביתה הארצית של הסגל האקדמי הזוטרי במכללות הציבוריות (שהסתיימה בדצמבר 2020). הממונה טען כי בתמורה לעבודת ההשלמה שעשו המרצים, הם יהיו זכאים רק ל-55 אחוז משכרם הרגיל (!). המכללות אכן ניכו את 45 האחוזים הנותרים משכרם. פרשה זו עומדת כיום להחלטת בית הדין לעבודה, שעשוי להכריע באופן תקדימי האם הממונה בכלל מחזיק בסמכות לנהוג כפי שנהג או לא".

היכן עומדים מאבקי הסגלים הזוטרים והבכירים?

"מהפכת המכללות הציבוריות הגיעה לשיאה באמצע שנות ה-90, אז נפתחו עשרות מכללות ברחבי הארץ. הסגלים הזוטרים במכללות הורכבו מ"עמיתי הוראה" ומ"מורים מן החוץ". תחילה, היו אלה מהנדסים ורואי חשבון שלימדו קורס אחד או שניים במכללות אזוריות ובמרכזי השלמת בגרויות שבהמשך הפכו מכללות ציבוריות. כיום, מעסיקים המוסדות האקדמיים אלפי עובדים בשיטה זו.

"השכר משולם למרצים לפי קורס, והם אינם זוכים ביציבות תעסוקתית, בוותק או בתנאים סוציאליים. שיטת העסקה זו היא הלכה למעשה שיטת ניצול עובדים נפוצה, בה משתמשים כל המוסדות האקדמיים, לרבות האוניברסיטאות.

חזית השמאל - סיעת האופוזיציה הגדולה בצרפת מפלה למקרון בבחירות לפרלמנט

הקומוניסטית תפעל לחיזוק אחדות השמאל באסיפה הלאומית ומחוצה לה, ובמקביל הבטיח כי "תשמור על עצמאותה האידיאולוגית היקרה לנו כל כך". הוא הוסיף: "לצערנו לא הצלחנו להפוך הסיעה הגדולה בפרלמנט, בין היתר בשל מספר הנמנעים הגדול ומשום שהתמיכה ב'איחוד העממי' מרוכזת בערים אך אינה משמעותית מספיק בפריפריה". רוסל ניצח במחוז הבחירה שלו, בו התמודד מול מועמד הימין הקיצוני. בהמשך דבריו אמר: "לא הצלחנו לנפץ את תקרת הזכוכית ולזכות בתמיכה כלל ארצית. טרם הפכנו הכוח המוביל בכל צרפת". מלנשון מצידו הכריז: "זה ניצחון של השמאל מול הימין ומול ממשלת מקרון. זה ניצחונם של מיליוני עובדות ועובדים מול המדיניות הניאו-ליברלית".

נמרוד עובד

מזכ"ל הקומוניסטים הצרפתים פביין רוסל (צילום: הומוניטה)

לראשונה נבחר נשיא שמאלי בקולומביה

מועמד השמאל בבחירות לנשיאות קולומביה ולוחם הגרילה לשעבר גוסטבו פטרו ניצח השבוע (19.6) בסיבוב הבחירות השני לנשיאות. פטרו הביס את יריבו הימני הניאו-ליברלי רודולפו הרננדס, המכונה "טרמפ הקולומביאני". הנשיא שנבחר, העומד בראש "הברית ההיסטורית" של כוחות השמאל ובהם המפלגה הקומוניסטית, זכה ב-50.5% מהקולות. הרננדס, שזכה ב-47.3%, הודה בהפסד ואמר כי הוא מקבל את תוצאות הבחירות.

הפער בין שני המועמדים עמד על 720 אלף קולות מתוך 22.6 מיליון מצביעים. 2.3% מהמצביעים שלשלו לקלפי פתקים ריקים כמחאה. פטרו זכה בתמיכה בולטת במיוחד במחוזות העניים ביותר בקולומביה: בצ'יקו זכה ב-82% אחוז מקולות הבוחרים, בוואליה - ב-64%, בקאוקה - ביותר מ-79% ובנאריניו - ב-81% מהקולות. המפלגה הקומוניסטית של בוליביה בירכה על הניצחון וציינה, כי "הגיעה העת לתרגם את ההצהרות למעשים ולצעדים".

שותפתו של פטרו למרוץ, עו"ד פרנסיה מארקס, תהיה סגנית הנשיא השחורה הראשונה בתולדות קולומביה. השניים יושבעו לתפקידים באוגוסט הקרוב. מארקס היא פעילה סביבתית ותיקה שגדלה בעוני וניפצה מחסומים חברתיים כגון מגדר, מעמד וגזע. העמקת הפערים המעמדיים והעוני בקולומביה דרבנו את ניצחון פטרו. בשנה שעברה יצאו לרחובות מאות אלפי קולומביאנים ומחו נגד ממשלת הימין בכבוגוטה ובערים גדולות נוספות.

"המוני צעירות וצעירים החליטו להשתלט היום על הקלפי", הכריז פטרו בפני רבבות תומכיו שחגגו עמו את ניצחון השמאל. הנשיא הנבחר הבטיח לתת מענה לחוסר השוויון הכלכלי והחברתי במדינה, שמחצית מאזרחיה נמצאים מתחת לקו העוני. פטרו התחייב להעניק לקולומביאנים חינוך חינם, לקדם רפורמות חברתיות ולהגן על זכויות נשים.

נ"ע

נשיא צרפת עמנואל מקרון ספג השבוע (19.6) הפסד משמעותי בבחירות לאסיפה הלאומית – בית הנבחרים בצרפת. איש הימין הניאו-ליברלי איבד את הרוב המוחלט שממנו נהנה בחמש השנים האחרונות, וייאלץ להתמודד מול אופוזיציה שמאלית רחבה ומשמעותית.

מקרון הזדקק ל-289 מתוך 577 מושבים אפשריים כדי להוביל רוב בפרלמנט. אולם הבוחרים הצרפתיים זיכו את בריתו הימנית "יחד" ב-245 מושבי פרלמנט, המשקפים 38% מהקולות בלבד (לשם השוואה, בבחירות הקודמות לפרלמנט זכתה הברית ב-350 מושבים). חזית השמאל בראשות המועמד לנשיאות לשעבר ז'אן-לוק מלנשון היא הסיעה השנייה בגודלה בפרלמנט, עם 131 מושבים המשקפים 32% מהקולות. "האיחוד העממי הסביבתי והחברתי החדש" מאגד את מפלגתו השמאלית של מלנשון, את המפלגה הקומוניסטית הצרפתית, את המפלגה הסוציאליסטית הצרפתית ואת מפלגת הירוקים.

על פי נתונים רשמיים, נבחרו לאסיפה 22 חברי פרלמנט מרשימת "השמאל העצמאי" שאינם נספרים כחברי הגוש של מלנשון. למרות זאת, טוען "האיחוד העממי" כי חלק גדול מנציגים אלה הם בעלי בריתו, וכי מדובר בהטעיה מכוונת מצד הממשלה. הימין הקיצוני של מארין לה-פן רשם גם הוא הישג, וזכה ב-89 מושבים המשקפים 17% מקולות הבוחרים. עם פרסום תוצאות המדגמים, בירך מזכ"ל המפלגה הקומוניסטית פביין רוסל, שנבחר גם הוא לפרלמנט, את חברי מפלגתו ואת פעילי "האיחוד העממי". רוסל ציין כי הסיעה

הנשיא ולדימיר זלנסקי - מדרדר את עמו ללאומנות ולינאו-ליברליזם (צילום: נשיאות אוקראינה)

בתום מאה ימי לחימה באוקראינה

העובדים ותנאי העסקתם. אולם פעילי זכויות עובדים באוקראינה נאלצים להיאבק על זכויותיהם הבסיסיות ביותר ואף על עצם קיומן.

דודין הוסיף, כי "אפילו עבודה בחברות ובמשרות ממשלתיות אינה מבטיחה לאוקראינים זכויות ושכר הולם". למעשה, בשנים שלפני הפלישה, חוו עובדי הסקטור הממשלתי עיכובי שכר לעיתים קרובות. חוב המדינה האוקראינית לעובדיה עמד ערב הפלישה על 4 מיליארד גריבנה (136 מיליון דולר).

ענף האנרגיה וכריית הפחם נפגע במיוחד מאזלת ידה של הממשלה. בשנים האחרונות מובילים כורי הפחם מאבק במדינה המלינה את שכרם הזעום (פחות מ-אלף דולר בחודש).

בשנת 2020 ירדה קבוצה של פועלי פחם למכרה והכריזה על שביתה. העובדים הודיעו כי בכוננתם להתבצר במכרה, ולא לצאת ממנו עד שתסכים הממשלה להעלות את שכרם. הכורים נותרו במכרה מעל חודש, ובסופו של דבר נכנעה הממשלה לדרישותיהם.

בתגובה למדיניות הניאו-ליברלית שמובילה ממשלת אוקראינה בימים אלה, ניסחה "תנועה חברתית" רשימה שחורה של מעסיקים שכבר החלו לפעול לפי בחוקים ופוגעים בזכויות עובדיהם.

השרץ הלאומני מרים את ראשו

בצד החקיקה האנטי-דמוקרטית נגד העובדים, מקדמת אוקראינה דה-לגיטימציה של תנועות השמאל המסורתיות. זאת, באמצעות חקיקה אליה מגויס בית המשפט העליון. לאחרונה אסר החוק באופן סופי את הפעילות של כמה מפלגות שמאליות וביניהן - המפלגה הקומוניסטית האוקראינית. אחרי שהחוק אושר, גזלה המדינה את רכוש המפלגות והפקיעה את נכסיהן.

המלחמה באוקראינה נטלה חיי אדם רבים וזרעה הרס נוראי, אך חוללה גם שינויים בעלי אופי ניאו ליברלי ופאשיסטי נרחבים. החקיקה האנטי-דמוקרטית נגד העובדים וחזוק כוחו של הנשיא מול הפרלמנט – הופכים את אוקראינה לדומה יותר ויותר למפלצת שבה היא נלחמת.

עידן סלוצקר

בשבוע שעבר מלאו מאה ימים לפלישה הרוסית לאוקראינה. לאורך תקופה זו, התגלגלה "מלחמת הבזק" של פוטיין למערכה ארוכה עם אינספור קרבות והרוגים. הלחימה מתרכזת ביישובים מאוכלסים, בעיקר במישורי הדונבאס האוקראיני. שני הצדדים הלוחמים - רוסיה מחד גיסא ואוקראינה בגיבוי נאט"ו מאידך גיסא, מנצלים את המשבר על מנת לקדם חקיקה אנטי שמאלית, וכדי לבצר את עמדות בעלי ההון.

ניאו-ליברליזם בחסות החורבן וההרג

במאמרים קודמים דיווח "זו הדרך" על השימוש הציני של אוקראינה במלחמה. באמצעות התקרבות בלתי נלאית, קידם זלנסקי חקיקה לדיכוי המאבק השמאלי והתאגדויות העובדים. כיום, מאה ימים לאחר תחילת הפלישה, ניתן לקבוע כי ממשלת זלנסקי צוברת הון פוליטי על חשבון מעמד העובדים האוקראיני ומאבקה בפולש הרוסי. זאת, תוך קידום שורה של רפורמות לאומניות ואנטי חברתיות.

"תנועה חברתית", תנועת השמאל האוקראינית, מסרה, כי "הממשלה האוקראינית מגבילה את האפשרות לפעילות שמאלית, מצמצמת את מרחב הפעולה של איגודי העובדים ואף פוגעת בזכויותיהם הסוציאליות. הממשלה והעומד בראשה משתמשים במלחמה הרצחנית כעלה תאנה לקידום חקיקה אנטי-דמוקרטית".

לאחרונה העבירה הממשלה חוק הקובע כי בעל עסק יכול "להפסיק חוזה העסקה" (לפטר עובד) ללא סיבה מוצדקת, וללא תשלום פיצויי פיטורים. הממשלה השתמשה במלחמה כתירוץ לחוק, וכך הצליחה לעקוף את ארגוני העובדים.

האופורטוניזם של זלינסקי

המלחמה, מסרו חברי "תנועה חברתית", היא הזדמנות עבור זלנסקי ומפלגתו "לאשר שורה של רפורמות ניאו-ליברליות עליהן חלמו מאז 2019".

"מיליוני עובדים אוקראינים היגרו למדינות שונות באירופה עוד בטרם פרוץ המלחמה", הוסיפו. "אפילו המדינות העניות ביותר באיחוד האירופי מציעות לעובד האוקראיני הממוצע תנאי עבודה טובים יותר מאלה שבמדינתו".

ויטלי דודין, פעיל "תנועה חברתית" מסר: "פעילי זכויות עובדים בפולין ובאיחוד האירופי נלחמים למען שיפור זכויות

תערוכה חדשה בגדה

השמאלית: "מראה מראה"

בימים אלה מוצגת תערוכתה של חגית אונמני רובינשטיין "מראה מראה" במועדון הגדה השמאלית בתל אביב. בתערוכה מאות דיוקנאות עצמיים אותם יצרה האמנית במגוון אמצעים וחומרים. רובינשטיין השתמשה בצבעי פנדה, שמן, מים ובעפרונות צבעוניים, וציירה על ניירות לנגזרות תפירה, בריסטולים שחורים, ניירות עבודת יד צהובים וניירות לבנים. החזרה האובססיבית על דימוי יחיד בשיטות שונות ותוך שימוש באמצעים שונים גורמת לחוויית צפייה אינטנסיבית. העבודות מכסות את רוב שטח קירות החלל, וכמעט שלא מותירות מרווח בין ציור אחד למשנהו. כך יצרה האמנית טקסטורה של דיוקנאות על הקיר, כבלשית הממלאת את קירותיה בחומרי החקירה.

תשומת לב לתאריכים הרשומים על העבודות מגלה כי התערוכה מחולקת לאגפים על בסיס חודשי. התערוכה אינה אוסף עבודות מהסטודיו של רובינשטיין, אלא פרויקט שנמשך לאורך שנים. מפעלה של האמנית החל בסגרים הראשונים בזמן מגיפת הקורונה. בעודה סגורה בביתה, יצרה מרחב עבודה: מראה השעונה על הקיר, כן ציור על הרצפה וחתיתכת בד לריפוד הברכיים. בכל יום ציירה רובינשטיין דיוקן עצמי, ציינה עליו תאריך, צילמה אותו והעלתה אותו לרשתות החברתיות. ביום הבא, חזרה על אותו התהליך.

התערוכה מזכירה מעין "הפנינג" – ז'אנר אמנותי שהתגבש בשנות החמישים בארה"ב, והתמקד בפעולה אותה ביצעו האמן או הקהל. רובינשטיין חזרה על פעולה טקסטית יום אחר יום, והקהל צפה בה מביתו במשך שנתיים.

האופן שבו אמנות נצרכת השתנה במהלך הסגרים. כאשר היו הצופים סגורים בביתם, לא התאפשר להם להגיע לאירועים אמנותיים. העולם התרבותי עבר אליהם מבעד למסך, והמדיה הפכה מתוכן ממוקד לזרם של מידע. חזרתה היומיומית של רובינשטיין על דימוי המשתנה אך השומר על בסיסו ועל חוקיותו התאימה לעולם החדש.

התמודדותה הטקסטית של האמנית עם קשיי תקופת הקורונה מייצרת הזדהות בקרב הצופה, הנזכר בקשייו האישיים. הוא צופה בתיעוד מאות ימים המעורבבים זה בזה, וכך חוזר לתקופה שחוה בעצמו. רובינשטיין מספקת מבט ממעוף ציפור על טראומה קולקטיבית זכורה היטב.

זו יצירה מוצלחת וגם מיצג מוצלח, המבטא רגע היסטורי אישי ומשותף כאחד. רובינשטיין הצליחה לייצג פיסת חיים שחינו כולנו, ואת הזיכרון הנותר ממנה. זו, בציטוט מ"המלט" – "התמצית והמיצוי של דברי ימינו".

אורי נתן

סרט חדש עלה לאקרנים בצרפת

"מזרחים: נשכחי

הארץ המובטחת"

סרטה החדש של הבימאית הצרפתייה-ישראלית מיכל בוגנים "מזרחים: נשכחי הארץ המובטחת" עלה בשבוע שעבר לאקרנים ברחבי צרפת.

הסרט התיעודי (ישראל/צרפת, 93 דקות, דובר צרפתית ועברית) מגולל את סיפורם של יהודי המזרח שהגיעו לישראל מצפון אפריקה ומהמזרח התיכון ואת מאבקם במסד הדכאני. בוגנים משוחחת בסרט עם אביה שארל, מפעילי "הפנתרים השחורים". שארל בוגנים היגר לישראל ממרוקו ב-1965 ושב לצרפת בילדותה של בתו. בסצנה מהסרט פונה אליה שארל: "ילדתי, אני גולה מהארץ המובטחת. זה קרע המלווה אותי כל חיי. לא נוטשים את גן העדן של הילדות מבלי לחוש בגידה".

לדברי הבימאית, הגיע אביה לישראל "חדור אידיאלים. הוא רצה לבנות מדינה חדשה וחברה צודקת ושוויונית לכל. מדינה בה ניתן יהיה למצוא מכנה משותף בין חולמים רבים ואף מנוגדים - בין אלה שחלמו על ארץ חמדת האבות לאלה שרצו להגשים את חזון מרקס".

הסרט מציג את חזרתה של בוגנים לארץ הולדתה ואת התחקותה אחר דרכו של אביה המנוח. במסעה פגשה הבימאית שורה של פעילים ואנשי רוח מזרחים, ובהם המשוררת והסופרת חביבה פדיה, המשורר ארו ביטון והמשורר והפעיל החברתי שלומי חתוכה.

מיכל בוגנים היא בימאית ותסריטאית מוכרת ומוערכת בצרפת. בין סרטיה: "זה לעכשיו" (2000), "אבק" (2000), "זיכרונות אבודים" (2002) ו-"אודסה, אודסה" (2004). האחרון הוקרן בפסטיבלי קולנוע ברחבי העולם, וזכה בפרסים בפסטיבל ברלין ובפסטיבל ירושלים. בקרוב יוקרן סרטה החדש בישראל.

יוסי אבו

פעילות חד"ש הותקפו בהפגנה בתל אביב

אלה תוצאות ההסתה השיטתית נגד הפלסטינים והשמאל. לא נוותר – נמשיך להפגין ולפעול נגד הכיבוש הרצחני עד שיעבור מן העולם. ח"כ עודה צייץ: "זו התוצאה של ההסתה המסוכנת נגד דגלי פלסטין. הגענו לאיכילוב לחזק את הפעילות שנפגעו בהפגנה. לא נכנע לגזענים ונמשיך להיאבק נגד הכיבוש ולמען שלום צודק."

מפגינים בתל-אביב נגד הכיבוש ולמען מדינה פלסטינית עצמאית (צילום: זו הדרך)

אלפים הפגינו בשבוע שעבר (18.6) במרכז תל אביב לציון 55 שנות כיבוש. בין המשתתפים בהפגנה: יו"ר הרשימה המשותפת, ח"כ איימן עודה (חד"ש), ח"כ עאידה תומא-סלימאן (חד"ש – הרשימה המשותפת), ח"כ מוסי רוז (מרצ), ח"כ גבי לסקי (מרצ), ח"כ לשעבר ומראשי מק"י דב חנין (חד"ש) ומזכ"ל מק"י עאדל עאמר.

המפגינים קראו סיסמאות: "יהודים וערבים מסרבים להיות אויבים", "מסאפר-יטא אל ייאוש, נעצור את הגירוש". מפגינים רבים נשאו דגלים אדומים, דגלי פלסטין ואף דגלים של בית הדין הפלילי הבינלאומי בהאג. בהפגנה, ביוזמת מק"י וחד"ש, השתתפו בין היתר פעילי הארגונים "לוחמים לשלום", "שוברים שתיקה", "עומדים ביחד", "נשים נגד אלימות", "שלום עכשיו", "רבנים למען זכויות אדם", "מסתכלים לכיבוש בעיניים", "מחסום ווטש", "מסרבות", "זזים" ועוד.

פעילת חד"ש פידא טבעוני נאמה בהפגנה: "יש להרים קול צעקה למען צדק ונגד הטיהור האתני, למען חיים בכבוד ובשפיות. לפני חודש אישר בג"ץ את גירוש אלף תושבי מסאפר-יטא. בשבועיים האחרונים פועלת הממשלה להעביר חקיקה נפרדת ליהודים ולפלסטינים. אין מנוס ממחאה זוועמת. הכוחניות של הממשלה לא נעצרת בקו הירוק." אורי גבעתי, פעיל "שוברים שתיקה", הוסיף: "בשבוע הקרוב יתחיל תרגיל באש חיה בדרום הר חברון. לפני שש שנים, כשהייתי חייל, קיבלתי משימה לשתף פעולה עם מג"ב כדי להראות לפלסטינים שאנחנו פה. נזכרתי במה שהמפקד אמר: תפקידנו לדאוג שהפלסטינים יפחדו להרים את ראשם".

במהלך הנאומים, רוכב קורקינט חשמלי שעבר בכיור הבימה פגע במכוון בשתי פעילות חד"ש ופצע אותן. לאחר הפגיעה קרא לעברן "טרוריסטיות" וניסה להימלט מהמקום. עדי ראייה מסרו לשוטרים כי ראו שזו דריסה בכוונה תחילה. הדורס עוכב על ידי השוטרים, ונעצר לחקירה אך מאוחר יותר שוחרר. שתי הפעילות הפצועות הגיעו לבית החולים איכילוב בליווי חברי הכנסת עודה ותומא-סלימן. בעקבות התקיפה צייץ ח"כ עופר כסיף (חד"ש – הרשימה המשותפת): "שתי מפגינות הותקפו בהפגנה נגד הכיבוש.

אסיפת חד"ש יפו

בהשתתפות יו"ר הרשימה המשותפת

ח"כ איימן עודה

חמישי, 23.6, בשעה 20.00, במועדון, השקמה 3, עג'מי

מק"י - הוועד המרכזי

סדרת מפגשים לדיון בכיבוש ובאופק הפוליטי לפתרון הסוגיה הפלסטינית

מפגש שלישי - ביום רביעי, 22.6, בשעה 19:00 מועדון "אחוזה", שדרות בן-גוריון 39, חיפה

אסיפת סניף מק"י תל-אביב

בנושא: מאבק המורים

ראשון, 26.6, 20:00

אולם הגדה השמאלית, אחד העם 70, ת"א

משמרת מחאה ביפו

בסולידריות עם מאבק דיירי עמידר

שישי, 24.6, בשעה 16:00, יפת 138, יפו

מועדון הגדה השמאלית

הקרנת סרט

בהשתתפות הבמאי והשחקנית הראשית

"קריאה לחלומות"/רן סלון

ישראל, 2018, 81 דקות (יפנית, עברית ואנגלית; כתוביות בעברית) מוצ"ש, 25.6, בשעה 20:00

השבוע באתר "זו הדרך"

סכסוך עבודה במפעל "טבע", נמשכות שביתות נהגי התחבורה הציבורית, גל שביתות באנגליה, קנסות מעטים מוטלים על הקבלנים ועוד...

zoha.org.il

ת"ד 26205, ת"א 6126102, מל' 03-6293944, zohaderekh@gmail.com

אתר זו הדרך zoha.org.il מק"י: maki.org.il info@maki.org.il